

залежаць ад стаўшых класічнымі правілаў выканання рухаў. ад узросту навучэнцаў, ад ступені засвойвання вучэбнай праграмы. І калі ў вучэбных мэтах можна запаволіць тэмп выканання, то ў заключным выглядзе практыкаванне трэба выконваць ў зададзеным тэмпе і рытме. Выкладчык павінен падпарадкоўвацца законам харэаграфіі. Аднак тэмп вядзення ўрока цалкам залежыць толькі ад выкладчыка і павінен быць сярэднім, без мітусні, павольнасьцей, лірычных адхіленняў, непатрэбных спрэчак. «Поспешать надо медленно».

Да ўрока абавязкова трэба быць падрыхтаваным. Нагрузка, якая аказвае ўплыў на стомленасць мышцаў, залежыць ад вагі цела. Чым менш яго вага, тым лягчэй засваенне харэаграфіі. Сачыць за вагою цела неабходна не толькі з эстэтычных меркаванняў, але і таму, каб сэканоміць фізічныя сілы і дасягнуць пэўных поспехаў. Урок трэба весці ў сярэднім тэмпе, а вучні павінны выступаць у «лёгкай вазе». Разам з тым выкладчык павінен навучыць, па выказванню К.С.Станіслаўскага, «трудное сделать привычным, привычное лёгким, лёгкое прекрасным». У мастацтве харэаграфіі колькасць зробленых рухаў не можа гарантаваць іх якасць, а часта дае адмоўныя вынікі, калі навык выканання рухаў засвойваецца няправільна. Вучань успрымае ўказанні педагога слыхам і зрокам, а «аказвае» рухамі цела. Аб тым, наколькі правільна вучань зразумеў яго, педагог робіць вывад па выкананню рухаў. І калі гэта выкананне недакладнае, памылковае, педагог зноў тлумачыць, паказвае і патрабуе паўтарэння (часта шматразова). Гэтыя частыя паўтарэнні, па-першае, займаюць шмат часу, па-другое, «зношваюць» цэнтральную нервовую сістэму як праграміруючы і выканаўчы апарат. Вельмі часта вучань ведае ўсе правілы выканання рухаў, усё растлумачыць, але зробіць, выканаць патрэбным чынам не можа. Гэта залежыць ад таго, наколькі паспяхова функцыянуюць праграміруючая і выканаўчая сістэмы і наколькі добра яны ўзаемазвязаны. Часта ў такіх выпадках спасылаюцца на дрэнную каардынацыю і няздольнасць засвоіць праграму

і выключаюць фізічна здольнае дзіця з добрымі данымі. Уяўны вобраз руху павінен быць абавязкова звязаны з мысачна-сустаўным пачуццём выканання.

Чудайкіна В.П.,
ст.выкладчык

ТАНЦАВАЛЬНА-ПЛАСТЫЧНАЯ ПАДРЫХТОўКА СТУДЭНТА-АКЦЁРА

Танцавальна-пластычная падрыхтоўка драматычнага акцёра ўяўляе сабой праблему, якая перыядычна ўзнікае ў драматычным тэатры. Цыклічнасць нашай увагі да пластычнай старонкі акцёрскага выканання звязана з тымі задачамі, якія ў дадзены момант рашае тэатр.

Тэатр апошняй чвэрці ХХ стагоддзя выказвае тэндэнцыю да сінтэзу сродкаў сцэнічнай выразнасці і імкненне да ўніверсальнага акцёра, які валодае ўсім комплексам гэтых выразных сродкаў. Акцёр становіцца галоўнай фігурай тэатральнага відовішча, акцёрам сінтэтычнага плана, які арганічна спалучае ў сабе вакаліста, танцора, чытальніка, часам эксцэнтрыка, клоўна і г.д.

Гэты працэс застаўляе зноў звяртацца да пытання аб пластычнай падрыхтоўцы акцёра. У сучаснай тэатральнай педагогіцы асноўны акцэнт у выхаванні пластычнасці акцёра робіцца на дысцыпліну «Танец». Звязана гэта перш-наперш з тым, што харэаграфія з'яўляецца дастаткова гібкім відам мастацтва, які можа ў мэтах свайго далейшага развіцця абагаціцца за кошт іншых пластычных сістэм, што мелі месца ў культуры рухаў ХХ стагоддзя. Вялікі ўплыў на трансфармацыю харэаграфічнай лексікі аказаў спорт -- акрабатыка, гімнастыка, віды ўсходніх адзінаборстваў; змянілася харэаграфічная мова і ў выніку ўнясення ў яе элементаў свабоднай пластыкі (эмацыянальна-пачуццёвы танец А.Дункан, танец «мадэрн», джаз-танец, танцавальна-спартыўная сістэма аэробіка і інш.) Такім чынам, у канцы 90-х гадоў ХХ стагоддзя танцавальная пластыка ўяўляе сабой кангламерат рухаў з сінтэзу харэаграфічнага мас-

тацтва і спорту, здольны дастаткова разнастайна і эфектыўна развіваць чалавечас цела. Тэатральная школа, маючы на мэце выхаванне пластычнага акцёра, накіроўвае сваю ўвагу ў асноўным на яго танцавальна-пластычную падрыхтоўку.

Танцавальная пластыка ў прафесійным навучанні драматычнага акцёра, з аднаго боку, садзейнічае набыццю «чыста» харэаграфічных навыкаў, з другога -- аказвае ўплыў на працэсы работы акцёра над сабой і над ролю, на псіхатэхніку артыста.

Танцавальная пластыка ў спектаклі з'яўляецца моцным кампанентам драматычнага дзеяння, і пластычная мова добра навучанага акцёра можа адлюстроўваць сукупнасць знешніх праяў персанажа ва ўсёй складанасці характару, у перспектыве яго развіцця, у жанры і стылі п'есы.

Галоўная задача танцавальна-пластычнай падрыхтоўкі студэнта зводзіцца да таго, каб шляхам развіцця яго пластычных здольнасцей праз танцавальныя навыкі давесці будучага акцёра да арганічнага і творчага існавання ў танцы -- мастацтве, якое праз свае вобразныя формы паказвае ўнутраны свет чалавека, яго эмоцыі і пачуцці.

Андрэўская В.Д.,
дацэнт

СТЫМУЛЯЦЫЯ ВУЧЭБнай ДЗЕЙНАСЦІ З ДАПАМОГАЙ ФУНКЦЫЯНАльнай МУЗЫКІ

Па ступені канцэнтрацыі ўвагі, памяці, мыслення -- працэсаў, якія ляжаць ў аснове разумовай працы, -- вучэбная дзейнасць з'яўляецца адной з найбольш энергаёмістых яе галін. Аднак адна канцэпцыя А.А.Ухтамскага аб дамінанце пры актывізацыі ўвагі ў кары галаўнога мозгу фарміруецца пануючы ачаг. Ён здольны ўзмацняць сваю дзейнасць за кошт імпульсаў, якія прыходзяць з іншых аддзелаў ЦНС. Для гэтага можна прымяняць розныя раздражняльнікі, аднак найбольш яркі, стымулюючы ўплыў аказвае музыка. Пры даследаванні біяэлектрычных рэакцый галаў-

нога мозгу ў час яе ўспрымання адзначаецца змяненне біяэлектрычнай актыўнасці, што сведчыць аб павышэнні ўзроўню станоўчых эмоцый, а гэта таксама садзейнічае больш эфектыўнай разумовай, у тым ліку і вучэбнай, дзейнасці. У выніку ў час заняткаў на фоне ціхага гучання мелодычнай прыемнай музыкі аблягчаецца як засваенне матэрыялу вучнямі і студэнтамі, так і выклад яго педагогам.

Аб павышэнні якасці разумовай працы з прымяненнем функцыянальнай музыкі сведчыць таксама карэктурная проба: яна паказвае павелічэнне аб'ёму і паляпшэнне якасці выкананай працы, асабліва пры гучанні лёгкай музыкі хуткага тэмпу, што сведчыць і аб засваенні яе рытму ў час разумовай працы.

Трэба падкрэсліць, што выкарыстанне музыкі ў вучэбнай дзейнасці садзейнічае абуджэнню інтарэсу моладзі да сваёй нацыянальнай музычнай культуры.

Методыка выкарыстання функцыянальнай музыкі простая, дзякуючы высокаму развіццю сучаснай гукаўзнаўляючай тэхнікі. Неабходна толькі, каб апаратура забяспечвала найлепшую якасць гучання і працавала безадмоўна.

Вынікі апытання студэнтаў сведчаць, што найбольш успрымальнай з'яўляецца музыка мелодычная, ціхая, роўная па ўзроўню гучнасці. У скарбніцы сусветнай музычнай культуры можна знайсці шмат неабходных яе ўзораў.

Чабатаронак А.А.,
ст.выкладчык

ПРАБЛЕМА ФАРМІРАВАННЯ ПРАФЕСІЯНАліЗМУ ШЛЯХАМ ВЫКАРЫСТАННЯ ТВОРЧых ЗАДАНАННЯў

Развіццё прафесіяналізму выпускніка факультэта педагогікі і методыкі пачатковага навучання -- вынік выхавання і самавыхавання студэнта, тэмп, дынаміка і характар якіх у значнай ступені залежаць ад творчага багацця асобы педагога, які працуе